



foto: U. Stepišnik

# Geografska širina

e-novičnik Oddelka za geografijo FF UL



maj 2018

ISSN: 2630-1660

Pred kratkim je na Oddelku za geografijo prišlo do pobude, da bi pripravili e-novičnik. Z njim želimo spremljati dogajanje na našem oddelku in informacije posredovati redno, zgoščeno in celovito. Novice naslavlajo širšo geografsko skupnost in tudi različne javnosti.

E-novičnik bo sestavljen iz: **novic** (kratek zapis o dogodku s priloženim grafičnim gradivom), **poročil** (poglobljeni zapis in grafično gradivo) in **utrinkov iz zgodovine našega oddelka**.

Geografska širina naj zaobjame pregovorno širino geografij in geografov, naj nas bogati z zanimivimi informacijami, navdušuje z geografskimi dosežki in spominja na našo dediščino.

Jaz bi rad geograf postal,  
pa Vrišerja bojim se  
in Radinjih tud' vprašanj,  
pa Čukove statist'ke.

Refren:

Le kaj je to, le kaj je to, le kaj je  
geografija  
in predmet njen in predmet njen,  
le kaj je predmet njen.

Zdaj, ko že v drug' letnik grem,  
Pak s ciframi mori me,  
Andrej pa cen' predvsem promet,  
Klemenčič pa manjšine.

Draga geografinja, dragi geograf!

Izjemno smo veseli Vašega odličnega odziva na naš prvi poziv: v bazi poštnih in elektronskih naslovov naših diplomantov in diplomantk se blešči že 1000 naših kolegov in kolegic, ki želijo biti obveščeni o našem skupnem obeleženju 100-letnice Oddelka za geografijo FF UL in geografske skupnosti v celoti.

S pričujočim e-novičnikom nam vsem skupaj želimo zgoščeno prinesiti nekaj geografskih drobtin v Vaš vsakdanjik. Te drobtinice naj bi se postopoma sestavljale v živahen geografski mozaik aktivnosti ob našem praznovanju.

Kot ste verjetno že opazili, smo na spletni strani Oddelka za geografijo FF UL ([http://geo.ff.uni-lj.si/stoletnica/100\\_letnica](http://geo.ff.uni-lj.si/stoletnica/100_letnica)) zasnovali zavihek, ki vas preko rubrik vodi k nekaterim geografskim drobtinam, ki se tedensko osvežujejo. Seveda je ta osvežitev odvisna od aktivnosti nas vseh: geografi smo že davnej pred uveljavitvijo koncepta socialnega kapitala spoznali, da se z druženjem v različnih oblikah naši viri in vezi krepijo! Zelo veseli smo že prvih zapisanih in fotografskih odzivov – želimo si enakomerne prostorske in generacijske razporeditve prispevkov vseh geografij in geografov.

Tako že nestrpno pričakujemo, da se bo s pomočjo Geografske širine končno popolnila in zapisala tudi geografska himna, da se boste prepoznali na sliki s terenskih vaj in ob tem mogoče še zapisali kakšno dogodivščino. Bogato geografsko dediščino bomo povezali tudi z aktualnimi novicami in dogajanjem na našem oddelku.

Pa še nekaj Vam zaupa prvi e-novičnik ... 20. 9. 2019 se srečamo, kajne?

Geografski pozdrav,  
Pripravljalni odbor za obeleženje 100-letnice Oddelka za geografijo FF UL



*Geografska himna iz osemdesetih let 20. stoletja, ki so jo prepevali študentje na melodijo pesmi "Jaz bi rad cigajnar bil". Janja Pečar nam sporoča, da je himna žal nepopolna, zato naprošamo vse, ki bi se je utegnili spomniti, da nam nadaljnje kitice posredujete na e-naslov: [geografija@ff.uni-lj.si](mailto:geografija@ff.uni-lj.si).*

## Poročila

### Zapis ob gostovanju na Oddelku za geografijo Naravoslovne fakultete v Olomoucu (Republika Češke) v začetku aprila 2018

Oddelk za geografijo FF UL in Oddelk za geografijo Naravoslovne fakultete Palackyjeve univerze v Olomoucu na Moravskem negujeta že vrsto let intenzivne stike. Sodelovanje se je začelo v 70-ih letih 20. stoletja, ko sta prve stike navezala akademik dr. Ivan Gams (1923-2014) in dr. Vladimír Panoš (1922-2002), priznana strokovnjaka s področja fizične geografije in krasoslovja. Nadaljevalo



Zgradba Naravoslovne fakultete Palackyjeve univerze v Olomoucu, v kateri domuje Oddelk za geografijo (foto: D. Ogrin).

se je v 80-ih letih, ko je v okviru postdoktorskega izpopolnjevanja iz meteorologije in klimatologije pri dr.

Gamsu gostoval dr. Miroslav Vysoudil, poglobilo pa po letu 1996, ko sva se podpisani in dr. Vysoudil srečala na mednarodnem biometeorološkem kongresu v Ljubljani. Skupni interes sva našla na področju topoklimatskega raziskovanja in kartiranja. Od tedaj se s kolegom Vysoudilom ob različnih priložnostih in v okviru različnih oblik mednarodnega sodelovanja (Erasmus, bilateralni projekti) redno srečujeva in izmenjujeva predavateljske in raziskovalne izkušnje. Študentom predstavlja splošne in lokalne podnebne značilnosti Češke in Slovenije, sodelujeva pri terenskem delu in izdelavi topoklimatskih kart. Rezultat sodelovanja je več skupnih objav in tudi članstvo dr. Vysoudila v uredniškem odboru Del.

Obisk Palackyjeve univerze v Olomoucu med 7. in 12. 4. 2018 sem izvedel v okviru programa Erasmus+ mobilnost osebja za namen poučevanja. Gostovanje je obsegalo predavanja za študente geografije o splošnih, regionalnih in lokalnih značilnostih slovenskega podnebja ter poročilo o topoklimatskem raziskovanju v Loškem potoku, ki še poteka. Oddelčnih terenskih vaj iz fizične geografije v Loškem potoku in topoklimatskega raziskovanja ter

termalnega snemanja površja se je maja 2017 udeležil tudi dr. Vysoudil. S kolegom Vysoudilom sva v nadaljevanju obiska usklajevala še podrobnosti o izdelavi topoklimatske karte Loškega potoka ter pripravila izhodišča in osnovno gradivo za skupen članek o termalnemu snemanju Zemljinega površja za potrebe izdelave topoklimatskih študij v Sloveniji in na Moravskem.



Mezometeorološka postaja na strehi Naravoslovne fakultete (foto: M. Vysoudil).

Obisk se je zaključil tradicionalno: z obiskom ene od geografsko zanimivih pokrajin v osrednjem oziroma vzhodnem delu Češke, tokrat povirja reke Morave pod Kralickým Snežnikom (1423 m) ob meji s Poljsko.

**Darko Ogrin**

## Novice

### Nagrada za doktorsko disertacijo

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu je v sredo, 18. 4. 2018, v Vili Podrožnik v Ljubljani, dr. Mojci Ilc Klun podelil prvo nagrado za doktorsko disertacijo "Slovensko izseljenstvo in diaspora v procesu geografskega izobraževanja" (mentorica izr. prof. dr. Tatjana Resnik Planinc). Disertacija (337 strani in didaktični komplet »EMigracije«) ugotavlja, da bi morale teme, povezane z migracijami in slovenskim izseljenstvom, postati pomembna učna vsebina tudi v slovenskih vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Trditev sloni na dejstvu, da je bil slovenski narod tekom različnih zgodovinskih obdobj močno vpet v procese migracij, zlasti izseljevanj.

Nagrajenki iskreno čestitam!  
**Tatjana Resnik Planinc**



Dr. Mojca Ilc Klun, prejemnica nagrade (foto: V. Rotar).

### Intervju z dr. Matejem Ogrinom o prometni politiki, onesnaževanju zraka in drugih okoljskih problemih Slovenije

V aprilski izdaji Mladine je bil objavljen intervju z izr. prof. dr. Matejem Ogrinom, geografom, okoljevarstvenikom in nevladnikom (predsednikom društva za varstvo Alp – CIPRA, članom Koalicije za trajnostno prometno politiko) o smiselnosti gradnje novih cest in avtocest v

Sloveniji, onesnaženju zraka in drugih okoljskih problemih Slovenije.

V intervjuju Ogrin opozori na nekatere pretekle in prihodnje neustrezne načrte slovenske politike reševanja prometnih zastojev. »Prometni zastoji se ne rešujejo z gradnjo novih zmogljivosti tam, kjer so te že tako izrazito nadpovprečne. To je približno tako, kot če bi se proti debelosti borili z nakupom širših hlač.«

Poudaril je, da si je potrebno prizadevati za zmanjševanje osebnega motoriziranega prometa in da je zato nujno potrebno izboljšati javni potniški promet v Sloveniji. V intervjuju je govora tudi, s prometom in individualnimi kurišči povezano problematiko onesnaženosti zraka v Ljubljani, o Magni, okoljskih organizacijah in splošnem stanju okolja v Sloveniji.

## Novice

Več o problemih, rešitvah in tudi dobrih praksah reševanja prometnih in okoljskih problemov v Sloveniji na povezavi: <http://www.mladina.si/185149/dr-matej-ogrin-geograf-in-okoljevarstvenik/>

Kristina Glojek

**TELI2 (Transnational Education in LEADER Implementation)** je Erasmus+ projekt, v katerem kot partner sodeluje tudi Oddelek za geografijo FF UL.



Projekt TELI2 bomo slovenskim lokalnim akcijskim skupinam predstavili na njihovem srečanju, ki bo v petek, 25. 5. 2018, v Lenartu. Več informacij o izvajanju projekta lahko pridobite s prebiranjem Novičnika ali na spletni strani ([www.teli2.eu](http://www.teli2.eu)).

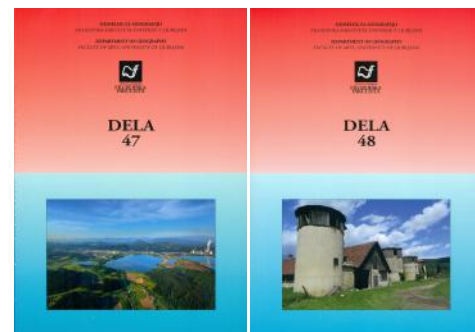
Irma Potočnik Slavič

### Novi številki Del

Izšli sta 47. in 48. številka znanstvene revija Dela, periodične publikacije Oddelka za geografijo FF UL, ki izhaja že od leta 1985. Skupaj vsebujeta deset znanstvenih in strokovnih člankov, ki s svojo raznovrstnostjo opozarjajo na vsebinsko širino sodobne geografije. Dva članka so prispevali tuji avtorji, ostale pa slovenski

avtorji z različnih geografskih in drugih inštitucij. Skupni obseg obeh številki je skoraj 300 strani. Članki so v celoti na voljo na spletnem naslovu <https://revije.ff.uni-lj.si/Dela>.

Dejan Cigale



Novi številki Del.

## Živopisne ilustracije na našem oddelku

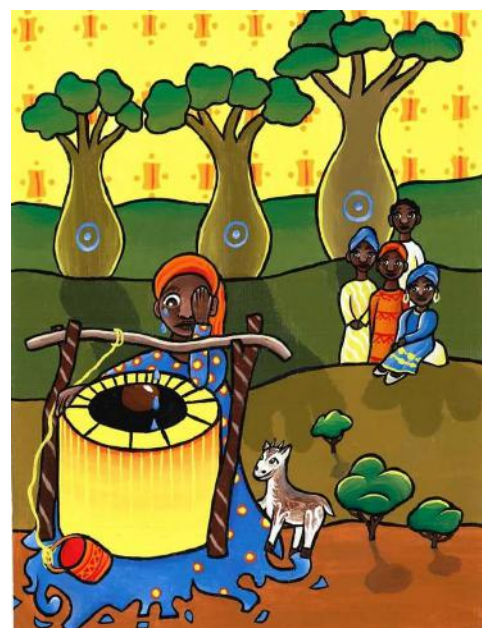
V aprilu 2018 so zaživel panoi na oddelčnem hodniku. Z živopisnimi ilustracijami je predstavljen del Zbirke Nit: gre za zbirko brazilskih, filipinskih in nigerijskih ljudskih pripovedk. Originalno jih je zbrala in zapisala Francesca Lazzarato, v slovenščino jih je prevedla Špela Pahor, ilustrirala pa Laura Ličer. Izšle so pri založbi Blodnjak. Vsaka knjiga je razdeljena na pripovedke in geografski oris posamezne države. Na našem oddelku si tako lahko ogledate več ilustracij: brazilске so v bolj zelenih barvah, filipinske v vijoličnih, nigerijske pa v toplejših tonih.

Vsebina pripovedk je zelo raznolika: veliko je ljudskih modrosti, posebnosti in zanimivosti posameznih območij ter mnogo zanimivih zapisov iz posameznih delov sveta. Povsod so prisotni zapisi o soncu, luni, junakih, negativnih likih in lokalnih posebnostih. Najdemo tudi humorne prebliske in tudi opise izredno krutih situacij.

Knjige Krakajoči papagaj (brazilske pripovedke), Mesečeva vila (filipinske pripovedke) in Devetindevetdeseta kraljeva žena (nigerijske pripovedke) si lahko izposodite v splošnih knjižnicah.

Do 10. 6. 2018 si razstavo slik lahko ogledate tudi v 5. nadstropju FF UL.

Laura Ličer



Ilustracije dveh brazilskih, filipinske in nigerijske pripovedke.

## Negativi na steklu Oddelka za geografijo



*Cerkniško jezero - požiralnik Velika Bobnarica.*

V arhivu Oddelka za geografijo, natančneje takratnega kartografskega laboratorija, se je do devetdesetih let prejšnjega stoletja hranila obsežna zbirka negativov na steklu. Kako je Oddelek negative dobil in kdo jih je daroval, ni točno znano. Predvidevamo pa, da so bili last Antona Melika, ker je kar nekaj fotografij objavljenih v njegovih monografijah. Ob preureditvi kartografskega laboratorija je zbirka prišla v hrambo knjižnice, ki je negative shranila v kartografsko zbirko. Shranjeni so v posebnih škatlah, vsak je v ovitku iz paus papirja, na katerem so podatki o zaporedni številki, vsebini in času nastanka fotografije. Negativi so bili najprej popisani v Katalogu starih fotografij, kjer so določene že tudi kategorije oziroma tematski sklop negativa. Zbirka vsebuje 454 negativov, nastali so v tridesetih letih prejšnjega stoletja.



*Voklo.*

Leta 1991 so na Oddelku pod mentorstvom M. Krevsa pričeli študentje v okviru svoje obvezne pedagoške prakse z urejanjem fotografske zapuščine. Zbirko so nameravali uporabiti za potrebe primerjalnih analiz sedanjega in takratnega stanja v prostoru pri izdelavi seminarskih in diplomskih nalog. V katalog so vnesli podatke o zaporedni številki gradiva,

vrsti fotografskega materiala, naslovu posnetka, datumu opravljenega posnetka, šifri lokacije in tematike ter opombe. Gradivo se je ločilo na štiri glavne tematike: pokrajina, naselja, dom ali hiša, sestavine kulturne pokrajine (oziroma etnološkega značaja). Katalog nam je bil v pomoč, ko smo se leta 2017 odločili za digitalizacijo negativov na steklu. Do ideje za digitalizacijo je prišlo zato, ker knjižnica nima ustreznih aparatov za pregledovanje takšnega gradiva, ker se na ta način gradivo ohrani in navsezadnje, ker je bil s tem širši javnosti omogočen vpogled v zbirko.



*Planina Zajamniki, Bohinj.*

Negative na steklu je bilo potrebno poskenirati s skenerjem, ki s posebnim ozadjem omogoča primerno osvetlitev, tako da smo dobili čim boljše fotografijo. Nekaj negativov pa nam je uspelo digitalizirati s pomočjo fotoaparata. Dobili smo 377 fotografij ustrezne kakovosti, za katere smo se odločili, da jih objavimo na Kamri. Kamra je regijski portal, kjer se objavljajo digitalizirane vsebine s področja domoznastva iz knjižnic in drugih lokalnih kulturnih ustanov. Vsebine, ki je objavljena na Kamri, je dostopna tudi v evropski digitalni knjižnici Europeana.



*Vezani kozolec, Loški potok.*

Da smo fotografije objavili na Kamri, je bil potreben predhodni dogovor z

Mestno knjižnico Ljubljana, ki je upraviteljica zbirke za knjižnice ljubljanske regije. Po dogovoru z regijsko urednico smo fotografije opremili z metapodatki, ki so vsebovali podatke o naslovu, letnici nastanka, geografskih ključnih besedah in ključnih besedah, ki jih uporablja Kamra. Fotografijam smo dodali še oznako najbližje poštne številke, ker se na podlagi te izriše približna lokacija na zemljevidu Kamre. Negative oziroma fotografije smo razdelili na 13 sklopov: Alpske pokrajine, Avstrijska Koroška, Dinarskokraške pokrajine, Ekskurzije študentov Oddelka za geografijo, Geomorfološke oblike, Kozolci, Kras, Ljubljansko barje, Naselja, Planine, Pomurje, Predalpske pokrajine, Stavbna dediščina. Sklope smo opremili s kratkimi opisi, predstojnik Oddelka za geografijo D. Ogrin pa je prispeval uvodno besedilo z naslovom Uporaba slikovnega gradiva kot vira v geografiji.



*Mlin na Muri pri vasi Mota.*

Zbirka je bila na Kamri objavljena 30. 12. 2017. Zbirka trenutno še ni popolna, znotraj nekaterih sklopov manjka še kar nekaj fotografij. Trenutno je za vsak sklop objavljenih vsaj 5 fotografij. Kljub temu je doživela kar dober odziv, saj je glede na statistiko ogledov, ki jih vodijo za posamezne zbirke na Kamri, med boljše gledanimi zbirkami. Vabimo vas, da si zbirko pogledate na Kamri, najdete jo med Digitalnimi zbirkami pod imenom Arhiv negativov na steklih Oddelka za geografijo

(<https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/zbirka-negativov-oddelka-za-geografijo.html>).

**Lucija Miklič Cvek**